

## DIKASTÉRIUM PRE SLUŽBU INTEGRÁLNEMU ĽUDSKÉMU ROZVOJU

Posolstvo ctenej sr. Alessandry Smerilli FMA

prefektky Dikastéria pre podporu integrálneho ľudského rozvoja

pri príležitosti Svetového dňa duševného zdravia

10. október 2026

Nijaké psychické zranenie nikdy nemôže zničiť dôstojnosť ľudskej osoby. To sú prvé slová, ktoré chce Dikastérium pre službu integrálnemu ľudskému rozvoju vysloviť pri príležitosti Svetového dňa duševného zdravia v roku 2026. Ako pripomína pápež Lev XIV. v encyklike *Dilexi te*, Kristus „svojou láskou vylievanou do krajnosti“, potvrdzuje „dôstojnosť každého človeka. Najmä keď je slabý, opovrhovaný alebo trpí“<sup>1</sup>.

Starostlivosť o duševné zdravie je súčasťou integrálneho ľudského rozvoja, zameraného na dobro každej osoby a celej osoby.<sup>2</sup> V dokumente *Gaudium et spes* Druhý vatikánsky koncil učí, že rozvoj musí slúžiť človeku v jeho celistvosti, pričom sa musia zohľadňovať nielen materiálne potreby, ale aj požiadavky intelektuálneho, morálneho, duchovného a náboženského života.<sup>3</sup> Rozvoj, ktorý ignoruje myseľ a srdce, nie je integrálnym rozvojom.

Pápež Lev XIV. jasne pomenoval tento problém. V Barcelone povedal mladým ľuďom, že duševné zdravie „je čoraz viac ohrozené v spoločnostiach, ktoré sa považujú za vyspelé“, čo je signálom, že „v určitej predstave rastu je niečo hlboko chybné“<sup>4</sup>. Po celom svete, aj vo „vyspelých“ regiónoch, zúžený pohľad na pokrok často viedol k tomu, že ľudia si neuvedomujú, ba dokonca sú ľahostajní voči duševnému dobru druhých.

Dnes predstavujú vnútorné, emocionálne a vzťahové rany jednu z najhlbších dimenzií ľudského utrpenia. Farnosti, školy, náboženské spoločenstvá a malé cirkevné spoločenstvá sú často miestami, kam ľudia prinášajú svoje utrpenie a hľadajú ochotné ucho, sprevádzanie a podporu v momentoch psychickej zraniteľnosti. V dôsledku toho sa v mnohých miestnych cirkvách duševné zdravie stáva jednou z najnaliehavejších pastoračných výziev. Dve situácie si vyžadujú osobitnú pozornosť. Prvá sa týka ľudí, ktorí prežívajú humanitárne krízy – vojny, nútenú migráciu, politickú nestabilitu, environmentálne katastrofy a štrukturálnu chudobu – zanechávajúce hlboké traumy u jednotlivcov aj v komunitách. Druhá sa týka mladých ľudí, ktorí čelia novým formám emocionálnej zraniteľnosti, súvisiacim so spoločenským tlakom, ekonomickou neistotou a izoláciou. Situácie sa líšia, ale koreň je ten istý: človek sa stáva zraniteľným, keď mu chýba istota, vzťahy, zmysel a nádej.

Všetkým, ktorí trpia, Cirkev hovorí: nie ste sami a Boh vás neopustí. V Barcelone, po tom, čo Svätý Otec vypočul mladú ženu hovoriť o jej depresii, spomenul v odpovedi Jób: aj keď sa zdá, že Boh chýba, môžeme mu zveriť svoje bremená, „aj keby sme na neho kričali, aj keby sme protestovali ako Jób, môžeme si byť istí, že nejakým spôsobom je prítomný a je nám nablízku, hoci zdanlivo mlčí“<sup>5</sup>. Pacientom psychiatrickej nemocnice v Malabe pápež jednoducho povedal: „Boh nás miluje takých, akí

<sup>1</sup> LEV XIV.: apoštolská exhortácia *Dilexi te* (4. október 2025). Trnava: SSV, 2026, 2.

<sup>2</sup> Porov. PAVOL VI.: encyklika *Populorum progressio* (26. marca 1967), 14.

<sup>3</sup> Porov. DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL: pastoračná konštitúcia *Gaudium et spes* (7. decembra 1965), 64.

<sup>4</sup> LEV XIV.: apoštolská cesta do Španielska, *Modlitbová vigília na Olympijskom štadióne „Lluís Companys“*, Barcelona (9. júna 2026), odpoveď na 2. otázku. <https://www.vaticannews.va/sk/papez/news/2026-06/lev-xiv-dialog-mlady-barcelona-vigilia-nepokoj-depresia-odpustit.html>.

<sup>5</sup> LEV XIV.: *Modlitbová vigília*, Barcelona, odpoveď na 2. otázku.

sme. [...] Boh nás chce uzdraviť“<sup>6</sup>. V hodine svojho utrpenia Kristus prijíma do svojho vlastného tela všetko utrpenie ľudstva.<sup>7</sup> Viera nenahrádza liečbu, ale ju sprevádza a dáva jej nádej.

Nikto sa neuzdraví sám. „Sami to nedokážeme,“ povedal pápež mladým ľuďom v Barcelone; potrebujeme niekoho, „kto nás bude diskkrétne sprevádzať, bez toho, aby sa ponáhľal vysvetľovať nám tú bolesť“<sup>8</sup>. V tom sa odzrkadľuje aj téma tohoročného Svetového dňa duševného zdravia: „Vypočutie prežitých skúseností: skutočné hlasy, skutočná zmena“. Uzdravenie sa často začína v okamihu, keď sa človek cíti skutočne vypočutý.

Načúvanie sa potom musí prejaviť v činoch. Cirkev sa nemôže obmedziť na príležitostné alebo reaktívne odpovede. Ako kresťania sme povolaní rozvíjať stabilnú, kompetentnú, súcitnú a preventívnu pastoračiu, ktorá zahŕňa človeka v jeho celistvosti: telo, myseľ a ducha. To si vyžaduje pripravených pastoračných pracovníkov, spoluprácu s odborníkmi v oblasti zdravotníctva, jasné postupy, pozornosť venovanú prevencii samovrážd, podporu rodín a starostlivosť o mládež. Dikastérium okrem toho vyzýva všetkých ľudí dobrej vôle, aby sa významným spôsobom angažovali v prospech tých, ktorí čelia ťažkostiam v oblasti duševného zdravia, a aby spolupracovali s Cirkvou a inými inštitúciami pri definovaní politík, služieb a riešení. Ľudia, ktorí zažívajú duševné utrpenie, nie sú len príjemcami starostlivosti, ale hlavnými aktérmi cesty, ktorú treba prejsť, a ich hlasy musia prispievať k formovaniu riešení. Starostlivosť o nich nie je okrajovou záležitosťou, ale neoddeliteľnou súčasťou samotného srdca misie Cirkvi.

S dôverou sa obráťme na Máriu, *Salus Infirmorum*, aby každý človek mohol aj v tých najťažších skúškach znovu objaviť radosť z toho, že sa cíti milovaný, uznávaný a sprevádzaný na svojej ľudskej i duchovnej ceste.

---

<sup>6</sup> LEV XIV.: Návšteva zamestnancov a pacientov psychiatrickej nemocnice „Jean Pierre Olie“ v Malabe (21. apríla 2026). <https://www.vatican.va/content/leo-xiv/en/speeches/2026/april/documents/20260421-guinea-eq-ospedale.html>

<sup>7</sup> Porov. LEV XIV.: Modlitbová vigília, Barcelona, odpoveď na 2. otázku.

<sup>8</sup> *Tamtiež*.